

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Dobozi István*

Cím: *Találkozásom a tabáni legöregebb mézeskalácsos- és gyertyaöntőmesterrel*

Forrás: *Magyarország*

Bp
(Hely)

1927. 7. 10.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal...)

Osztályozás

Tárgy

"665(09)

Hely

Idő

"1927"

Személy

Találkozásom a tabáni legöregebb mézeskalácsos- és gyertyaöntőmesterrel

A lebontásra ítélt *Tabán* mult századokból ittfelejtett apró házsorai között barangolva, bebottoltam Pest és Buda legrégebb *gyertyaöntő és mézeskalácsos* boltjába. Az idők viharától bepatinásodott, kis pupos ház nyitott boltajtaja fölött még ott van a régi cég-tábla: *Benedek Sámuel. Alapított: 1700.*

A benyíló ajtó fölé helyezett kis csengő figyelmezteti a hátsó műhelyben vagy konyhában tartózkodó házbelleket, hogy valaki belépett a boltba.

Nagyon régen, talán kétszáz esztendővel ezelőtt minden pesti és budai bolt ilyen lehetett. Alig pár lépésnyi kis helyiség. A falak mentén régi-régi üvegszekrény. A mézesbábos ipar és gyertyaöntés remekei pihennek az üveg mögött. Hosszu fehér, sápadt gyertyák, mosolygó mézeskalács-szívek szép sorjában elhelyezve. A gyertyás vitrin fölött ott lóg a *villanylámpa* körtéje.

Valami furesza diszsonancia. A régmúlt és a jelen találkozása.

És a falon gyermekkocsi élményekre emlékeztető régi, kedves, olajnyomatu kép. Otthon, a szülői házunknál volt ennek a képnek az egyik mása. Évtizedekig elkísért utamon a látomása, emléke. Már a szüleim is úgy örökölték a gyönyörű, szép, színes *vadászkepet*, melyet most elnézegetek újra gyermeki szemmel és gyermeki áhitattal.

Nagy erdő közepén két vadász. Az egyik egy fatörzsön ül és kis vadászkulacsból kínálja azelőtte álló társát, aki éppen pipájára gyújt. Lábuk előtt egy leterített hatalmas agancsu szarvas. Amit a két hűséges vadász szaglász.

Olyan jó volna sokáig elmerengni a régi kép előtt.

— Magam se tudom, hány éves lehet ez a kép — mondja a tulajdonos felesége. — Mi is úgy örököltük. Azt hiszem, a hetvenes évek végéről, vagy a nyolcvanas évek elejéről való. Akkor volt nagyon divatos ez a vadászszáner.

Elmondom azután, hogy a tulajdonos unral szeretnék néhány percig elbeszélgetni a régi dolgokról, az immár 227 éves öreg bábosüzletről, meg miegymásról.

Kivánságom hamarosan teljesedik is. Valahonnan a műhelyből előkerül *Benedek* Samu bácsi, aki már 71 esztendő, de azért még életvidám, folyamatos gondolkodású ember. Látszik, hogy figyelemmel kíséri a jelen idők eseményeit is, mert mindenhez hozzá tud szólni.

Legöregebb kis bolt Pesten és Budán

— Hát bizony igaz — így kezdi az öreg ur a kérdéseinkre feladott feleletet, — *hogy én vagyok a legöregebb mézesbábos és gyertyaöntő Budán és Pesten*, de ha az üzlet

alapításának évszámát tekintjük, megállapíthatjuk, hogy a Budán és Pesten jelenleg fennálló *összes szakmabeli üzletek között a mi kis boltunk a legidősebb: 227 éves*. Az alapítója *Mayer János* volt. Én 1885-ben vettem át az üzletet *Benedek Róbert* nevű nagybátyámtól, akire 1841-ben szállott az üzlet *Lakner (Mészalvi) János*ról. Ez az elődöm elkövette azt a könnyelműséget, hogy 1867-ben, a koronázás esztendejében meghalt. Az özvegye hagyta *Benedek Róbertre*, aki a férjét betegsége alatt az üzletben helyettesítette. Az üzlet keletkezéséről és későbbi történetéről semmiféle írás nincs. Így hát csak a pusztá emlékezésre vagyunk utalva.

— Az üzlet keletkezésekor, az 1700-as évek elején fent volt a Várban, későbbben leköltözött ide a Tabánba, a Szarvas-terre, *Mátyás király* egykori vadászkastélyába, ahonnan 1867-ben ide hurcolkodott, ebbe a kis házba és azóta itt van. A *koronázás esztendejében* érte a legnagyobb kitüntetés és megtiszteltetés a mi kis gyertyaöntő műhelyünket. A királyi pár tiszteletére június 7-én rendezett *óriási fáklyásmenet fáklyáinak nagyrészét mi szállítottuk*. Tekintettel arra, hogy erre az alkalomra sok ezer fáklyára volt szükség, az akkori céhben tömörült többi gyertyaöntőkből még heten-nyolcan vettek részt a szállításban. A céhrendszer ide-

jén bizony *jobban összetartott az ipar*. Nem az volt a jelszó, hogy *egymást legyűrni*, hanem inkább *egymást segíteni*.

A koronázási fáklyásmenet emlékel

A 67-es koronázáskor használt fáklyákból még most is megvan három példány. Itt vannak, mint becses ereklyék, a fali üvegszekrényben elhelyezve. — *Benedek* bácsi kiszedi a szekrényből és lerakja elébem az asztalra. Kettő közülük *piros* lehetett vala-

ha, egy pedig *zöld*. De hát az idők rozsdája azóta kissé elbarnította a szép szál fáklyagyertyákat. *Fehér* már nincs köztük.

— Akkor ez volt a divat — magyarázza az öreg gyertyaöntő nagy szakértelemmel. Nem egészen gömbölyű, hanem szögletes. És tessék nézni, hogy van ez kidolgozva. Bizony, máma ilyen nem csinálnak. A mi iparunkat *lejáratták a kontárok meg a gyárak*. A mézeskalácsos iparnak rengeteget árt a sok *kösztilin*, mellyel el van árasztva az ország.

— No meg elsősorban a fényes kirakatu *cukrázsdák* — vetem közbe.

A halódó mézesbábos-ipar és a mézeskalács-szívek

— Igen, igen — bólint rá az öreg ur. — *A mézeskalácsosipar volt a cukrászatnak a nevelőapja*. És végül a *fiu az apát falta fel*. A vidéki mézeskalácsosok főleg a *cukrázások* lehetetlen versenye ellen panaszkodnak és memorandumoznak a kormánynál. Tíz év óta már nincs is külön ipartársulatunk, sőt a *temetkezési* egyesületünket is feloszlattuk és a vagyont beolvasztottuk a cukrázások ipartestületébe. Bizony itt Budán már csak négy mézeskalácsos van, *én vagyok köztük a legöregebb*. Pesten pedig még *kilenc* mézeskalácsos működik. Így mindennapi vevőnk már nem igen akad. Inkább úgy a *bucuk hoznak valami kis üzleti forgalmat*. A mult vasárnap volt az *ujlaki* bucsu. Persze, mi is kivonultunk a régi mézeskalácsos sátrunkkal. Legtöbbet ér még a *terézvárosi* bucsu, mert ott lehet a legtöbb mézeskalácsot eladni.

Megkértem a mézesbábosok veteránját, hogy beszéljen valamit a *mézeskalács-szívekről*, melyek lassan már *elmulnak*, *elűnnek* a modernizálódó időkkel.

— *Dehogyan mulnak el*, kérem — tiltakozik az öreg ur erélyesen. — *Nem mennek azok*

Szerző:

Cím:

Forrás:

(He

ki a divatból. Az uriházaknál még most kezdik divatba hozni, hogy *vitrinbe állítják a legszebb mézeskalács-szívet*. Majd lesz még idő, amikor a fiatalság is a sok ostoba, léha dolog helyett vissza fog térni a mézeskalács-szívekhez.

— Mert azokban a régi mézeskalács-szívekben mennyi sok a poézis, a lélek, a szimbólum, a romantika — toldom meg az öregur optimisztikus vélekedését. — Tessék csak nézni, hogy mosolyognak, milyen kedvesen néznek ott abban az üvegszekrényben. Különösen az szép, amelyiknek közepében fényes kis tükör ragyog és fölötte két szerelmes bolond fiatalnak a színes képe mosolyog. De nini, hová lett a kép alól a hagyományos szerelmes *versike*?

— Azokat a verseket — mondja az öregur — azelőtt mindig *Csehországból* kaptuk, szép színes ábrákkal kinyomatva. *Magyar diákok* fabrikálták a versikéket és *cseh nyomdában* készültek. Miután azonban most nagy vámot kell fizetni érte, hát inkább nem hozatjuk.

— Akad itthon magyar nyomda is, amelyik ezeket előállítja — felelem. — Minek azért Csehországba menni, idegen ipart pártolni?

— *Igaza van* — hagyja rá Benedek bácsi és gondosan visszahelyezi az üvegszekrénybe a gyönyörű szép, kirózsászott, felcicomázott mézeskalács-szívet. — Hát mondja csak — fordul felém újra. — *Drága ez?* Két pengő husz fillérért áruljuk ezt a szép nagy szívet. Ugy-e nem drága?

— Ha minden ilyen olcsó volna, — nyugtatom meg — akkor nem fájna az emberek feje a drágaságtól.

Ki akar lakoltatni a Közmunkák Tanácsa

De hát most valami nagy esemény van készülöben, ami alaposan feldulta a tabáni öreg házak lakóinak nyugalmát.

Igy mondja el az öreg Benedek Samu bácsi:

— A *Közmunkák Tanácsától* ívet kaptunk és felszólítottak, hogy írjuk bele, *hová szeretnénk innen költözni?* Mert hát, talán már tetszett hírét hallani annak, hogy *rendezni akarják a Tabánt* és már idestova *husz éve* lesz, hogy folyik ennek az előkészítése. Ez a *páratlan házsor* itt végig, az *Atilla-köruton*, egészen a *Bethlen-udvarig*, sőt még azon túl is, *kisajátítás* útján már régen a *Közmunkák Tanácsának* tulajdona, ez szedi be a házbérecket és ez *gondozná a házakat*,